

<p>Nazwa projektu Ustawa o rewitalizacji</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Paweł Orłowski – Podsekretarz Stanu w MIiR</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Rajmund Rys, Dyrektor Departamentu Polityki Przestrzennej MIiR, rajmund.rys@mir.gov.pl, tel. 22 273-76-50</p>	<p>Data sporządzenia 22 kwietnia 2015 r.</p> <p>Źródło: Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p> <p>Nr w wykazie prac UD 217</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W wielu polskich gminach od dziesięcioleci postępuje degradacja (społeczna, techniczna, środowiskowa, przestrzenna) ich istotnych obszarów – szacuje się, że problem ten dotyczy aż 20% obszarów zurbanizowanych w Polsce, zamieszkałych przez ok. 2,4 miliona mieszkańców.

Mimo tego, że wiele gmin od lat podejmuje już działania mające na celu rewitalizację obszarów zdegradowanych (np. w formie Lokalnych Programów Rewitalizacji - LPR) to doświadczenia wskazują, że dotychczas prowadzona rewitalizacja była często niepełna, nieskoordynowana, rozproszona, a przez to nieefektywna. Główną tego przyczyną jest brak skoordynowanych mechanizmów i narzędzi dla skutecznego prowadzenia procesów rewitalizacji. Często rewitalizacja rozumiana był błędnie i ograniczona do działań tylko budowlanych, technicznych. Innym problemem był częsty brak realnej partycypacji społecznej w prowadzonych działaniach – działania projektowano i przeprowadzano bez szerokiej konsultacji z mieszkańcami rewitalizowanych terenów i niejednokrotnie nie miały one akceptacji społecznej.

W dotychczasowych działaniach rewitalizacyjnych problemem było również zjawisko gentryfikacji. Po zrealizowaniu inwestycji nieraz następowała żywiołowa gentryfikacja polegająca na tym, że dotychczasowi mieszkańcy byli różny sposób „wypychani” z obszaru, który stawał się atrakcyjny. Prowadzi to do silnej segregacji przestrzennej, tworząc w mieście „wyspy” dobrobytu, a jednocześnie w skrajnych przypadkach - nawet pogłębiając natężenie kryzysu w sąsiednich dzielnicach

Problemem jest też finansowanie działań rewitalizacyjnych, zarówno brak pozyskania współfinansowania rewitalizacji przez prywatnych inwestorów jak i sama możliwość finansowania rewitalizacji przez gminę. Wiele organów nadzorczych kwestionowało zasadność wydatków poniesionych przez gminy na rewitalizację, jako nie mających wyraźnej podstawy prawnej, a zatem niedopuszczalnej w świetle przepisów o finansach publicznych.

Innym istotnym problemem przy prowadzeniu działań rewitalizacyjnych są kwestie związane z gospodarką mieszkaniową. Rewitalizacja w Polsce bardzo często koncentruje się np. tylko na poprawie jakości dróg i placów oraz parków i innej przestrzeni publicznej, a także remontach wybranych nieruchomości miejskich, w tym zabytkowych kamienic, a inwestycje mieszkaniowe są zwykle pomijane jako działania wymagające większego wysiłku finansowego i organizacyjnego (w tym zapewnienia mieszkańcom lokali zamiennych).

Doświadczenia wskazują również na zjawisko zbyt szerokiego określania obszarów przeznaczonych do rewitalizacji – zgodnie z założeniem, że zwiększy to szanse potencjalnych partnerów gospodarczych i społecznych na pozyskanie środków. Większy powierzchniowo obszar rewitalizacji dawał większej liczbie podmiotów możliwość aplikowania o środki przeznaczone na rewitalizację, nie było więc woli politycznej, aby koncentrować działania na małym obszarze wymagającym wsparcia. Powodowało to, że działania rewitalizacyjne były rozproszone, gorzej skoordynowane, a przez to nieefektywne.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Ustawa wprowadzi definicję legalną rewitalizacji uwzględniającą wymaganą kompleksowość procesu – za rewitalizację uznane będą tylko przedsięwzięcia całościowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Ustawa przewiduje, że rewitalizacja prowadzona będzie na podstawie gminnych programów rewitalizacji (dalej jako: GPR). GPR będzie programem obejmującym wszystkie obszary zdegradowane w gminie i stanowiącym kompleksową strategię przeprowadzenia na tych obszarach działań rewitalizacyjnych. Zapewni to niezbędną kompleksowość prowadzenia rewitalizacji i objęcie nią wszystkich sfer objętych kryzysem.

Ustawa przewiduje, że programowanie, koordynacja i tworzenie warunków do realizacji rewitalizacji przez jej interesariuszy będzie nieobowiązkowym zadaniem własnym gminy. Rozwiązanie to powinno usunąć istnienie

rozbieżności interpretacyjnych (w orzecznictwie sądów administracyjnych i Regionalnych Izb Obrachunkowych), co do możliwości występowania przez gminę w roli organizatora rewitalizacji. Skutkiem wprowadzenia przedmiotowej zmiany będzie również umożliwienie gminie większego zaangażowania w poprawę stanu tkanki mieszkaniowej na obszarze zdegradowanym, niezależnie od struktury właścicielskiej (pod warunkiem, że będą to działania w ramach gminnego programu rewitalizacji).

Ustawa wprowadzi mechanizmy zapewniające realną partycypację społeczną w procesie rewitalizacji. Oraz obowiązek takiego przygotowania i prowadzenia konsultacji społecznych, aby zapewnić skuteczne włączanie w proces rewitalizacji mieszkańców – tak, aby poczuli się oni partnerami, mającymi realny wpływ na cały proces. Projekt przewiduje powołanie Komitetu Rewitalizacji - z udziałem wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji, z szerokim udziałem lokalnych społeczności, ekspertów. Komitet Rewitalizacji posiadać będzie wyłącznie kompetencje opiniotwórcze i doradcze. Dodatkowo w ustawie określone będą zasady partycypacji społecznej, wpisane będą obowiązki konsultacji wszystkich dokumentów związanych z przygotowaniem, przeprowadzeniem i monitorowaniem procesów rewitalizacji.

Ustawa o rewitalizacji przewidywać będzie regulacje przeciwdziałające gentryfikacji, poprzez zagwarantowanie mieszkańcom prawa do powrotu do zajmowanych lokali mieszkalnych (czasowo opróżnionych w związku z wykonywaniem robót budowlanych) oraz rozwój form budownictwa nie nastawionych na zysk.

Ustawa uznaje za cel publiczny działania polegające na pozyskiwaniu gruntów a także budowie lub przebudowie budynków społecznego budownictwa czynszowego, realizowanych w ramach gminnego programu rewitalizacji. Dotyczyć to działań realizowanych wyłącznie na obszarze rewitalizacji. Takie rozwiązanie powinno ułatwić gminom inwestowanie w rozwój mieszkalnictwa na obszarach rewitalizowanych.

Ustawa wprowadza ograniczenia powierzchni obszarów rewitalizacji możliwych do wyznaczenia w gminnych programach rewitalizacji do maksymalnie 20% powierzchni gminy oraz poprzez objęcie nimi maksymalnie 30% mieszkańców gminy – zapewni to konieczną koncentrację interwencji i zapobiegnie rozpraszaniu środków finansowych na zbyt dużym obszarze. Nie będzie jednak ograniczeń w wyznaczaniu obszaru zdegradowanego, którego fragmenty o największej intensywności negatywnych zjawisk powinny zostać zakwalifikowane do rewitalizacji w pierwszej kolejności.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Proponowane rozwiązania oparte są o wieloletnie doświadczenia państw Europy Zachodniej, które dysponują specjalnymi narzędziami prawnymi do prowadzenia kompleksowych procesów rewitalizacji (wobec zaistnienia w nich analogicznych niekorzystnych zjawisk społeczno-gospodarczych). Można w tym zakresie wskazać przykłady trzech państw o dużych doświadczeniach w prowadzeniu rewitalizacji: Niemiec, Francji oraz Wielkiej Brytanii.

Jedną z najważniejszych regulacji w prawie niemieckim dotyczącą problematyki rewitalizacji była ustawa o rozwoju miast z 27 lipca 1971 r. - *Städtebauförderungsgesetz* (StBauFG), która następnie została włączona do federalnego Kodeksu Budowlanego z 1987 r. (*Baugesetzbuch* - BauGB). Rewitalizacji miast, działaniom na rzecz rozwoju miejskiego i urbanistycznym przedsięwzięciom rozwojowym (UPR) poświęcona jest Księga II Kodeksu, w art. 136-191. Ustawa niemiecka nie wprowadza definicji rewitalizacji, ale wymienia cele, które muszą być osiągnięte, aby uznać przedsięwzięcie za rewitalizację lub UPR (m.in. poprawa i przekształcenie obszaru o złym stanie urbanistycznym, dobrze przygotowanie procesu, jego realizacja musi leżeć w interesie publicznym). Rewitalizacja realizowana jest poprzez programy rewitalizacji, przygotowywane przez burmistrza lub urząd planowania urbanistycznego (w zależności od wielkości miasta). Całym procesem rewitalizacji zarządza zwykle powiernik rewitalizacji, przedsiębiorstwo komunalne działające na rzecz gminy. Ważnym elementem niemieckich uregulowań jest przyznanie gminie prawa do decydowania czy dany obszar jest obszarem kryzysowym. Rada gminy określa obszar, który podlegać będzie rewitalizacji w formie decyzji, która jest aktem prawa miejscowego.

Oprócz uregulowań federalnych również na poziomie krajów związkowych istnieją regulacje sprzyjające działaniom odnowy miast, są to przede wszystkim specjalne strefy ekonomiczne i specjalne strefy miejskie (specjalne strefy mieszkaniowe – *Housing Improvement Districts* – HIDs oraz specjalne strefy poprawy środowiska mieszkaniowego – *Neighbourhood Improvement Districts* – NIDs).

We Francji system wsparcia dla działań rewitalizacyjnych od lat stale ewoluuje i nie ma jednego aktu poświęconego rewitalizacji. Obecnie odnowa miast stanowi jeden z najważniejszych elementów polityki mieszkalnictwa (uregulowała to ustawa o ukierunkowaniu i programowaniu z 1 sierpnia 2003 r.). Powołano również specjalne ciało zajmujące się rewitalizacją Narodową Agencję Odnowy Miast (ANRU). Wkład finansowy państwa w działalność Agencji w latach 2004-2011 wynosił maksymalnie 4 mld euro rocznie. Dodatkowo pulę środków zasilają wpływy pochodzące od pracodawców, w postaci 1% podatku mieszkaniowego w wysokości 550 mln euro rocznie, a także finansowanie ze strony Kasy Depozytowo-Konsygnacyjnej (CDC) i Unii Społecznej Mieszkalnictwa (USH). Głównym zadaniem ANRU jest realizacja Narodowego Programu Odnowy Miasta (PNRU). O dużej skali PNRU świadczy fakt, że do roku 2013 zaplanowano zrewitalizowanie 530 dzielnic, program dotyczy około 5 mln mieszkańców, a budżet na realizację zadań ANRU określono na ok. 30 mld euro.

Oprócz Narodowego Programu Odnowy Miasta (PNRU) funkcjonuje we Francji wiele instrumentów polityki miejskiej wspierających rewitalizację, są to m.in. programy adresowane do młodzieży z dzielnic znajdujących się w obszarach kryzysowych, działają również mediatorzy społeczni, warsztaty mające na celu poprawienie poziomu opieki zdrowotnej dla mieszkańców obszarów zdegradowanych. Innym rozwiązaniem są też Specjalne Ekonomiczne Strefy Miejskie (*ZFU Zones franches urbaines*) – w których przedsiębiorcy korzystają ze zwolnień podatkowych i z płacenia składek, w zamian za zobowiązanie do przeznaczenia 1/3 utworzonych miejsc pracy dla mieszkańców ZFU.

Badając konkretne rozwiązania i instrumenty stosowane w procesach rewitalizacji we Francji można m.in. wskazać na:

- ZAC (*Zone d'Aménagement Concerté* – obszar uzgodnionego rozwoju) to podstawowy instrument urbanistyki operacyjnej, służący do skoordynowania przekształceń urbanistycznym na danym obszarze i tylko dla osób publicznych. Gmina w procedurze ZAC jest uprawniona do dokonywania wywłaszczeń terenów, które po uzbrojeniu i ustaleniu zasad zagospodarowania może sprzedawać inwestorom. W trybie ZAC funkcję realizatora projektu może przejąć np. spółka z udziałem gminy, na podstawie koncesji.

- DPU (*Droit de preemption urbain*) - strefa interwencji gruntowej, jej ustanowienie umożliwia wprowadzenie powszechnego prawa pierwokupu na rzecz gminy, uniemożliwiając spekulację gruntami na wczesnym etapie działań rewitalizacyjnych. W tej strefie może też właściciel zmuszać gminy do odkupienia swojej własności – gmina ma dobrze znać rynek na tym obszarze, także mieć fundusze w przypadku takich prośbach.

Cel publiczny we Francji. We Francji nie funkcjonuje zamknięty katalog celów publicznych. Procesy przekształceń urbanistycznych (w tym w trybie rewitalizacji) poprzedzają szerokie konsultacje społeczne, w toku których interesariusze wskazują na priorytetowe inwestycje, które organ gminy uznaje za cel publiczny – mogą nimi być także inwestycje komercyjne, turystyczne. Na tej podstawie możliwe jest nawet wywłaszczenie pod ten cel, dokonywane w ZAC.

Najważniejszymi podmiotami w w prowadzeniu rewitalizacji w Wielkiej Brytanii są obecnie władze lokalne oraz rząd, który za pośrednictwem wyspecjalizowanych agencji (*English Partnerships*, Agencje Rozwoju Regionalnego) współfinansuje i decyduje o większości projektów rewitalizacyjnych. Na szczeblu centralnym kształtowane są również akty prawne (proponuje je rząd, a przyjmuje parlament). Instytucje centralne odpowiedzialne są także za nadzór i audyt finansowy projektów rewitalizacyjnych. W działania rewitalizacyjne zaangażowane są niemal wszystkie ministerstwa, przy czym kluczowa jest rola dwóch resortów:

- *The Department For Communities And Local Government* (Ministerstwo ds. Społeczności i Władz Lokalnych), które odpowiada za politykę miejską, mieszkalnictwo, władze lokalne, planowanie przestrzenne, prawo i przepisy budowlane, problemy wykluczenia społecznego i bezdomności, straż pożarną oraz jest odpowiedzialne za funkcjonowanie Biur Rządu w Regionach (*Regional Government Offices*)
- *The Department For Business, Enterprise And Regulatory Reform* (BERR) (Ministerstwo Gospodarki) ministerstwo przy działaniach rewitalizacyjnych odpowiada za politykę rozwoju gospodarczego, politykę zatrudnienia i rozwój regionalny
- *English Partnerships* (EP - Partnerstwo dla Anglii) - Narodowa Agencja Rewitalizacji powołana w maju 1999 roku. EP jest agencją rządową odpowiedzialną za politykę i strategię rewitalizacji na poziomie krajowym. W regionach odpowiednikami EP są Agencje Rozwoju Regionalnego.

Bardzo ważnym czynnikiem dla rewitalizacji w Wielkiej Brytanii było wprowadzenie w 1994 roku Jednolitego Budżetu Rewitalizacyjnego (SRB). Zaowocowało to uruchomieniem olbrzymich środków na działania związane z rewitalizacją. Single Regeneration Budget (SRB) skupiał środki pochodzące z budżetów wielu ministerstw i sprawował bezpośrednią kontrolę tych instytucji co do sposobu wydawania tych środków, a także wprowadzał element koordynujący i upraszczający dla starających się o finansowanie.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Gminy	2479		<p>Oszacowanie liczby gmin, która skorzysta z projektowanych rozwiązań jest trudne, gdyż gminy samodzielnie podejmować będą decyzje czy chcą skorzystać z narzędzi zawartych w ustawie w celu rozwiązywania lokalnych problemów społecznych i infrastrukturalnych.</p> <p>Projekt nie generuje żadnych <u>obowiązkowych</u> wydatków po stronie gmin. Nowe zadanie własne ma charakter nieobowiązkowy, co wynika wprost z przepisów ustawy. W konsekwencji, nieobowiązkowe będzie również opracowywanie gminnych programów rewitalizacji i ich realizacja.</p> <p>Ustawa nie wprowadza nowych obowiązków w zakresie polityki przestrzennej - w szczególności na podstawie obecnie</p>

obowiązujących przepisów gminy mają obowiązek analizowania aktualności studiów i planów miejscowych oraz dokonywania w tym zakresie zmian (art. 32 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

Ustawa będzie miała pozytywny wpływ na gminy w wielu aspektach – zarówno poprzez poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych jak i szerzej - poprawę jakości życia w ogóle dzięki poprawie jakości przestrzeni, usług publicznych, zmniejszeniu niekorzystnych zjawisk i patologii społecznych. Ponadto, ustawa, dzięki wprowadzonym rozwiązaniom przyczyni się do zwiększenia efektywności wydatkowania środków jst.

Gminny program rewitalizacji – będzie podstawowym narzędziem prowadzenia rewitalizacji, będzie to dokument strategiczny w sposób kompleksowy integrujący wszystkie elementy składające się na proces rewitalizacji. GPR obejmować też będzie zagadnienia przestrzenne w gminie. Takie kompleksowe ujęcie wielu aspektów działań gminy w jednym, „strategicznym” dokumencie powinno skutkować zmniejszeniem liczby dokumentów i obciążeń administracyjnych.

Specjalna Strefa Rewitalizacji (SSR) – ustawa przewiduje możliwość wprowadzenia uchwałą (na określony czas - do 10 lat) specjalnych stref rewitalizacji na terenie rewitalizowanym. Uchwała taka, pozwoli gminie na stosowanie specjalnych rozwiązań prawnych na terenie objętym strefą, które m.in. będą zachęcać przedsiębiorców do zaangażowania w proces rewitalizacji (instrumenty ekonomiczne, społeczne). W konsekwencji powinno to mieć pozytywny wpływ na sytuację gospodarczą w gminie.

W Specjalnej Strefie Rewitalizacji gmina może też ustanowić rozwiązania ułatwiające jej przeprowadzanie rewitalizacji:

- wójt może dokonać wypowiedzenia umowy najmu lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład gminnego zasobu mieszkaniowego, jeżeli opróżnienie tego lokalu jest niezbędne do realizacji projektów rewitalizacyjnych wynikających z GPR, termin na terminu opróżnienia lokalu mieszkalnego, wynosi co najmniej 60 dni od dnia dokonania wypowiedzenia,
- gmina może również ustanowić na obszarze SSR zakaz wydawania decyzji o warunkach zabudowy dla wszystkich lub wybranych zmian sposobu zagospodarowania terenu
- w odniesieniu do nieruchomości, których gmina jest współwłaścicielem wójt może wystąpienie do wojewody o wydanie decyzji umożliwiającej przeprowadzenie robót budowlanych mimo braku zgody pozostałych współwłaścicieli.

Komitet Rewitalizacji – będzie to forum dialogu, opiniującym realizację GPR i składać się z przedstawicieli lokalnej społeczności. Co do zasady jego funkcjonowanie nie powinno być odpłatne (np. rady gospodarcze przy prezydentach miast, młodzieżowa rada konsultacyjna). Urzędnicy miejscy, wchodzący w skład zespołów koordynujących działania rewitalizacyjne, powinni brać udział w pracach Komitetów w ramach swoich obowiązków. W głównej części będą to więc koszty organizacyjne, stanowiące **promil wydatków**

			<p>związanych z przygotowaniem i realizacją działań rewitalizacyjnych przewidzianych w GPRach.</p> <p>Miejscowy plan rewitalizacji – będzie to specjalna forma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Poza odmiennościami wymienionymi w ustawie będą mieć do niego zastosowanie już obowiązujące przepisy dot. planów miejscowych, które są już uchwalane przez gminy.</p> <p>Innym z narzędzi ułatwiających gminie działania rewitalizacyjne jest możliwość ustanowienia na rzecz gminy (w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru rewitalizacji) prawa pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych w Specjalnej Strefy Rewitalizacji nabywania nieruchomości w celu realizacji przedsięwzięć wynikających z gminnego programu rewitalizacji. Rozwiązanie to zapewni gminie możliwość łatwiejszego nabywania nieruchomości w celu realizacji przedsięwzięć wynikających z gminnego programu rewitalizacji.</p> <p>W miejscowym planie rewitalizacji będzie można przypisać do danej nieruchomości szczególne warunki realizacji na niej określonych inwestycji. Możliwe będzie zobowiązanie inwestora do wykonania na rzecz gminy określonych świadczeń (np. budowa, na swój koszt, i nieodpłatne przekazanie na rzecz gminy infrastruktury technicznej, społecznej lub potrzebnych lokali_ Zobowiązanie do realizacji tych świadczeń będzie przedmiotem zawieranej z gminą umowy urbanistycznej.</p> <p>W przypadku zawarcia takiej umowy z inwestorem gmina nie będzie pobierać opłaty adiacenckiej i opłaty („renty”) planistycznej z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.</p> <p>Ustawa wprowadza również możliwość udzielenia przez gminę dotacji na rzecz właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości, która służyć ma pokryciu (w wysokości do 50%) kosztów robót budowlanych dotyczących części wspólnych nieruchomości mieszkaniowych lub kosztów prac konserwatorskich i restauratorskich. Rozwiązanie to z jednej strony umożliwi gminie wsparcie kosztów rewitalizacji w tych obszarach, które mogą być szczególnie cenne (a dotychczas gmina nie miała jasnych podstaw prawnych do takich działań) – z drugiej strony powinno to zachęcić właścicieli nieruchomości do szerszego współuczestnictwa w kosztach rewitalizacji.</p>
Województwa	16	-	<p>Ze względu na fakt, że strategię rozwoju województw akcentują wyzwania związane z obszarami zdegradowanymi i wskazują konieczność działań, ustawa pozytywnie wpłynie na możliwości realizacji strategicznych celów województw.</p> <p>Efekty wdrażania rozwiązań ustawy wpłyną pozytywnie na spójność społeczną, gospodarczą i przestrzenną województw.</p> <p>Wpływ projektowanej regulacji na województwa wiąże się także z ich rolą jako IZ RPO w perspektywie finansowej 2014-2020, w ramach której odbywać się będzie finansowanie istotnej części działań rewitalizacyjnych.</p>
Sektor finansów publicznych	-	-	<p>W perspektywie długoterminowej nastąpi zmniejszenie wydatków pokrywających koszty negatywnych zjawisk społeczno-ekonomicznych takich jak bezrobocie, wykluczenie społeczne, przestępczość.</p> <p>Ustawa, dzięki wprowadzonym rozwiązaniom przyczyni się do zwiększania efektywności wydatkowania środków</p>

Mieszkańcy obszarów zdegradowanych poddanych rewitalizacji	Ok. 2,4 mln	Dane szacunkowe: Z. Ziobrowski (red.) – Rewitalizacja miast polskich – diagnoza, s.63 i nast. (IRM, Kraków 2010)	publicznych. Działania rewitalizacyjne prowadzone kompleksowo będą wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców terenów przyległych oraz innych użytkowników. Mieszkańcy obszarów objętych rewitalizacją są grupą bezpośrednio odczuwającą pozytywne skutki prowadzonych działań. Ustawa wprowadzi zmiany dotyczące stosowania prawa zamówień publicznych na terenach rewitalizowanych, zamówień publicznych udzielanych przez urząd gminy organizacjom pozarządowym lub spółdzielniom socjalnym wyłączonego trybu przetargowego, pod warunkiem, że spełnią określone warunki. Przedmiot zamówienia będzie musiał być związany z realizacją przedsięwzięć zawartych w gminnym programie rewitalizacji i realizowanych na obszarze Specjalnej Strefy Rewitalizacji, zaś wartość zamówienia musi być mniejsza niż kwoty określone w przepisach Prawa zamówień publicznych wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy. Ponadto zasadnicza część działalności wykonawcy wykonywana ma być na obszarze rewitalizacji, zaś przedmiot zamówienia należy do działalności statutowej wykonawcy. Zastrzeżono jednocześnie, że zamówienie udzielane ma być w sposób zapewniający przejrzystość oraz z uwzględnieniem okoliczności mogących mieć wpływ na jego udzielenie. W przypadku skorzystania przez gminy z przepisów umożliwiających dokonania modyfikacji warunków wykonywania umowy najmu lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład gminnego zasobu mieszkaniowego, którego opróżnienie uznane zostanie za niezbędne do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w gminnym programie rewitalizacji, wójt będzie mógł dokonać wypowiedzenia umowy najmu oraz wskazania terminu opróżnienia lokalu mieszkalnego, wynoszącego co najmniej 60 dni od dnia dokonania wypowiedzenia.
Właściciele nieruchomości położonych na obszarze rewitalizowanym	-	-	Długofalowym skutkiem dla właścicieli nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji będzie wzrost wartości nieruchomości (lub mniejszy niż średnia w regionie spadek wartości w przypadku gdy na rynku występować będzie tendencja spadkowa). Projekt zakłada, że właściciele nieruchomości powinni włączyć się w procesy rewitalizacyjne i partycypować w kosztach (dobrowolnie) – jednak oszacowanie konkretnych wartości nie jest możliwe. Z uwagi na ustanowienie jako celu publicznego na terenie SSR działań zmierzających do rozwoju społecznego budownictwa czynszowego – będzie umożliwienie pozyskiwania nieruchomości na ten cel w drodze wyłączenia – w przypadku gdy wszystkie inne możliwości porozumienia się z właścicielem nieruchomości okażą się nieskuteczne.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Przed przygotowaniem projektu założeń ustawy o rewitalizacji w ramach tzw. pre-konsultacji w 2014 przeprowadzono szereg warsztatów, konferencji i spotkań konsultacyjnych z udziałem szerokiego kręgu podmiotów: ekspertów z zakresu rewitalizacji, przedstawicieli samorządów, środowisk naukowych i praktyków. Projekt założeń ustawy o rewitalizacji był również przedmiotem formalnych konsultacji publicznych, przeprowadzonych w dniach 22 listopada 2014 r. – 28 stycznia 2015 r. Projekt założeń został przesłany do opinii organizacji reprezentujących przedsiębiorców (Pracodawcy RP, Polska Konferencja Pracodawców Polskich „Lewiatan”, Business Centre Club, Związek Rzemiosła Polskiego). Opinię do projektu założeń wyraził Polski Związek Firm Deweloperskich w dniach 15-16 stycznia 2015 r. W wyniku konsultacji publicznych zgromadzono około 550 uwag od kilkudziesięciu podmiotów (stowarzyszenia branżowe, organizacje pozarządowe, osoby prywatne, przedstawiciele nauki etc.)

Najwięcej uwag dotyczyło: zapewnienia finansowania procesów rewitalizacyjnych, kwestii dotyczących partycypacji

społecznej i Komitetu Rewitalizacji, unormowania współpracy samorządów różnego szczebla oraz samorządu oraz administracji centralnej. Szczegółowe omówienie uwag zawarte jest w raporcie z konsultacji publicznych, sporządzonym zgodnie z wymogami Regulaminu pracy Rady Ministrów (raport z zestawieniem zgłoszonych uwag znajduje się na stronie RCL). Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy o rewitalizacji będzie poddany konsultacjom publicznym równoległe z uzgodnieniami międzyresortowymi. Planowany termin przeprowadzenia uzgodnień i konsultacji to kwiecień 2015 r. W ramach konsultacji publicznych planuje się przesłanie projektu do: korporacji samorządowych miast, powiatów, województw, organizacji samorządowych architektów i urbanistów, Głównej Komisji Architektoniczno Urbanistycznej, przedstawicieli ruchów miejskich i organizacji samorządowych i stowarzyszeń zajmujących się tematyką miejską, a także osób zawodowo zajmujących się tematyką rewitalizacji (naukowców i praktyków).

Podstawa prawna przeprowadzenia uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych to § 35 i § 40 Uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979).

Projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministra Infrastruktury i Rozwoju w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Projekt ustawy zostanie umieszczony także na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Ustawa nie powoduje konieczności wskazania nowych źródeł finansowania procesów rewitalizacji.

Przepisy ustawy nie definiują skali zaangażowania środków publicznych w realizację programów rewitalizacji. Projektowana ustawa włącza aspekty rewitalizacji do katalogu zadań własnych samorządów gminnych jako zadanie nieobowiązkowe, nie wszystkie samorządy muszą więc skorzystać z możliwości prowadzenia działań rewitalizacyjnych, ale tylko te, które ich rzeczywiście potrzebują. W istotnym zakresie zapis ten sankcjonuje obecną praktykę finansowania działań rewitalizacyjnych w przeważającej części z budżetów miast, z pomocniczym wykorzystaniem środków UE.

Źródła finansowania

Poszczególne instytucje prawne projektowanej ustawy doprowadzą do zwiększenia efektywności finansowej prowadzonych procesów rewitalizacji. Należą do nich:

1. Możliwość skutecznego i terminowego opróżnienia lokali mieszkalnych przeznaczonych do remontu/przebudowy wykonywanej przez gminę.
2. Możliwość podniesienia opłaty adiacenckiej.
3. Wyjątki dotyczące zamówień publicznych, umożliwiające ich udzielanie bez procedur przetargowych.
4. Możliwość wstrzymania wydawania decyzji o warunkach zabudowy, które prowadzą do pogłębienia chaosu przestrzennego i są źródłem deficytu finansów gminnych (szerzej zjawisko to opisują publikacje dot. planowania przestrzennego).
5. Mechanizm umowy urbanistycznej, umożliwiający efektywne i przewidywalne określenie stopnia pokrycia przez inwestorów kosztów urbanizacji.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Należy podkreślić, że stosowanie przepisów ustawy dla wszystkich gmin <u>nie będzie obowiązkowe</u> . Ustawa stworzy tylko ramy prawne i pewne instrumentarium narzędzi wspomagających działania rewitalizacyjne, ale ich zastosowanie będzie zależne od decyzji każdej gminy.
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z ..... r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Zaangażowanie znacznych środków w prowadzenie działań rewitalizacyjnych (wymagać będzie tego kompleksowość prowadzonych przedsięwzięć) będzie mieć pozytywny wpływ na sytuację gospodarczą w gminie i na sektor małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Ustawa tworzy ramy prawne dla sformułowania przez gminy korzystnej oferty inwestycyjnej dla przedsiębiorców zainteresowanych inwestowaniem na obszarze rewitalizacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zasadniczą zachętą inwestycyjną jest sam fakt skoncentrowania miejscowego i czasowego rewitalizacji, co pozwala na ocenę, że prawdopodobieństwo jej pozytywnego przeprowadzenia jest bardzo wysokie. Zwiększa to skłonność sektora prywatnego do zainwestowania nieruchomości znajdujących się na obszarze rewitalizacji. 2. Gminny program rewitalizacji będzie mógł zawierać również przedsięwzięcia o charakterze komercyjnym, skierowane do deweloperów. W takim przypadku gmina będzie mogła stosować w szerszym niż obecnie zakresie instrumenty zarządzania gruntami. Po pierwsze, rozszerzone zostanie prawo pierwokupu, pozwalające na efektywne nabywanie nieruchomości w celu prowadzenia gminnego zasobu gruntowego (art. 24 <i>ustawy o gospodarce nieruchomościami</i>). Po drugie, z zasobu tego możliwe będzie sprzedawanie nieruchomości z bonifikatą sięgającą do 99% ceny nieruchomości, na cele zgodne z GPR. 3. Uznanie wybranych form budownictwa mieszkaniowego za cel publiczny, a także umożliwienie gminom zawierania z deweloperami umów urbanistycznych, pobudzi rynek budownictwa mieszkaniowego i pozwoli na zwiększenie skali zleceń na roboty budowlane w tym zakresie. 4. Możliwość przyznania właścicielom nieruchomości dotacji na ich remonty, co pozwala na wykorzystanie środków publicznych w działaniach modernizujących nieruchomości. <p>Z uwagi na ograniczenia konstytucyjne, niemożliwe było wskazanie szerszego zakresu możliwości wyłączenia (w tym na cele budownictwa mieszkaniowego komercyjnego), jednak zaproponowane wyżej mechanizmy stanowią w ocenie projektodawców skuteczny system zachęt proinwestycyjnych, zwłaszcza w połączeniu z mechanizmami finansowymi zawartymi w NPR.</p> <p>Gmina będzie miała również prawo do określenia w miejscowym planie rewitalizacji szczególnych zasad dotyczących kształtowania wykonywanej działalności gospodarczej, np. ustalenia maksymalnej powierzchni obiektów handlowych, dopuszczalnych lub zabronionych rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej.</p> <p>Ustawa przewiduje możliwość ustanowienia przez gminę (po przyjęciu gminnego programu rewitalizacji) dla obszaru rewitalizacji tzw. Specjalnej Strefy Rewitalizacji - Strefa, ustanawiana zgodnie z art. 24 w drodze uchwały rady gminy, stanowiącej akt prawa miejscowego, jest obszarem</p>						

		stosowania szczególnych norm prawnych. Celem wprowadzenia tych rozwiązań jest zapewnienie sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, podejmowanych w ścisłym związku z celami rewitalizacji. Biorąc pod uwagę szczególny charakter rozwiązań obowiązujących w Strefie, czasowy zakres jej obowiązywania ograniczono do maksymalnie 10 lat.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>Zapisy projektowanej ustawy przyczynią się do poprawy jakości życia na obszarach miejskich. Dzięki modernizacji przestrzeni publicznych i oddziaływaniu na sferę społeczną poprawi się środowisko społeczne. Stopniowo obszary zdegradowane będą stawać się miejscami bezpiecznymi i zintegrowanymi z pozostałymi dzielnicami miast. Dzięki podniesieniu ogólnego poziomu dobrobytu mieszkańców wzrośnie poczucie więzi z miejscem zamieszkania i zaangażowanie w sprawy lokalne. W wyniku zwiększenia dostępności mieszkań społecznych stopniowo na obszary rewitalizowane będą też przybywać nowi mieszkańcy, zainteresowani uczestnictwem w dokonujących się przemianach, będą je stymulować i wzmacniać.</p> <p>Efekty społeczne realizacji programów rewitalizacji w założonym scenariuszu będą znaczące i obejmą nie tylko bezpośrednich interesariuszy, ale i całą społeczność lokalną i regionalną. Główne znaczenie będzie miała poprawa stosunków społecznych w obszarze programu rewitalizacji – wzrost integracji społecznej, w tym więzi międzysąsiedzkich, aktywności społecznej i kapitału społecznego, ograniczenie problemów i patologii społecznych. Oczekuje się zwiększenia, w miarę postępu programów rewitalizacji, identyfikacji z miejscem zamieszkania i działalności oraz zadowolenia z tego miejsca. Rozwiązanie bądź istotne ograniczenie degradacji społecznej obszaru rewitalizacji spowoduje wzrost spójności społecznej całego miasta i jego regionu, zniweluje część nierówności społecznych.</p> <p>Ważnym wpływem ustawy będzie także pozytywny wpływ na zatrudnienie osób zamieszkujących obszary zdegradowane, dzięki akcentowaniu sfery gospodarczej w zakresie GPR.</p>
	Podmioty ekonomii społecznej, spółdzielnie socjalne, grupy nieformalne	W projekcie przewiduje się umożliwienie gminom udostępniania na preferencyjnych warunkach podmiotom ekonomii społecznej (w tym na potrzeby funkcjonowania centrów integracji społecznej, centrów usług społecznych) lub grupom nieformalnym budynków lub pomieszczeń, które utraciły swoją pierwotną funkcję np. przemysłowych lub budynków nieużywanym, a znajdujących się np. w dyspozycji jednostek samorządu terytorialnego. W budynkach takich będzie mogła być prowadzona działalność kulturalna, społeczna lub inna służąca lokalnej społeczności.
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak	☐ nie
	☒ nie dotyczy	

☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

Komentarz:

Projektowana regulacja nie zwiększa obciążeń regulacyjnych dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych. Wprowadzane regulacje nie powodują również zwiększenia obowiązkowych zadań jednostek administracji rządowej lub samorządowej. Projektowane programy rewitalizacji stanowiąc będą kontynuację sporządzanych obecnie Lokalnych Programów Rewitalizacji. W dziedzinie planowania przestrzennego obowiązki gmin nie są zwiększane ponad obecnie istniejące (np. aktualizacja studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w gminie stanowi obowiązek gminy już w obecnym stanie prawnym – art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Ustawa nie przewiduje powstania nowych obowiązków informacyjnych dla gmin, poza tymi, które już obecnie są przewidziane w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

9. Wpływ na rynek pracy

Ustawa powinna mieć pozytywny wpływ na rynek pracy. Uruchomienie kompleksowych projektów rewitalizacyjnych wymagających działań w wielu sferach (technicznej, społecznej, gospodarczej, infrastrukturalnej etc.) powinno pobudzić lokalne rynki pracy.

Wpływ rozwiązań wprowadzonych ustawą na rynek pracy należy rozpatrywać w dwóch perspektywach czasowych: krótkoterminowej, na czas realizacji działań organizacyjnych i inwestycyjnych przewidzianych w programach rewitalizacji oraz długoterminowej, docelowej, w której popyt na pracę ustabilizuje się. W pierwszej fazie będziemy mieli do czynienia przede wszystkim z intensywnym popytem na prace projektowe, remontowo-budowlane, porządkowe. W drugiej fazie należy liczyć się ze zmniejszeniem liczby nowo powstających miejsc pracy, jednak powstaną trwałe miejsca pracy, przede wszystkim w usługach publicznych i innych usługach, wymagających zróżnicowanych umiejętności zawodowych. Część zapotrzebowania na pracę będzie obsługiwana przez podmioty ekonomii społecznej. Obecnie nie można jeszcze oszacować dokładnego wpływu projektowanej regulacji na rynek pracy, ponieważ będzie on pochodną uruchomienia szerokich procesów rozwojowych. Dzięki niwelowaniu sprzężeń zwrotnych na obszarach zdegradowanych będzie możliwy powrót na rynek pracy część osób długotrwale z niego wykluczonych, dzięki czemu nastąpi spadek bezrobocia oraz poziomu uzależnienia od pomocy społecznej, zwłaszcza na obszarach strategicznej interwencji. Doświadczenia zagraniczne pokazują prawidłowość, że osiągnięciem rozwoju gospodarczego obszarów rewitalizowanych jest aktywność ekonomiczna małych i średnich przedsiębiorstw tam działających i powstających. Promowanie aktywnych postaw zawodowych i stopniowe zwiększanie zatrudnienia wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych będzie prowadziło do tworzenia pozytywnych wzorców społecznych i może stopniowo w długim okresie ograniczać występowanie zjawiska „enklaw biedy”.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☒ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
---	--	---

Sytuacja i rozwój regionalny.

Działania rewitalizacyjne opisane projektowaną ustawą będą – zgodnie z delegacją zawartą w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – odbudowywać zdolności wzrostu i zatrudnienia niektórych miast charakteryzujących się gwałtownym, mającym przyczyny strukturalne pogarszaniem się sytuacji społeczno-ekonomicznej. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 (KSRR) wskazuje jako jedno z kluczowych wyzwań polityki rozwoju przeciwdziałanie zagrożeniu utraty dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych niektórych obszarów miejskich. Dzięki kompleksowym programom rewitalizacji możliwe będzie sprostanie temu wyzwaniu i tym samym realizowanie jednego z głównych celów KPZK 2030 dotyczącego spójności wewnętrznej i terytorialnego równoważenia rozwoju.

Projektowane zapisy ustawy będą, dzięki wzmocnieniu krajowego systemu rewitalizacji obszarów zdegradowanych, prowadzić do bardziej efektywnego stosowania instrumentów polityki spójności, poprawiając sytuację polskich regionów w Europie.

Zagadnienie wpływu kompleksowej, skoordynowanej rewitalizacji na rozwój regionalny wiąże się z funkcjami i pozycją danego miasta (gminy) w regionie, strukturą funkcjonalną regionu. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na wzrost potencjałów rozwojowych miast w wyniku

wyprowadzenia zdegradowanych obszarów ze stanu kryzysowego, dających podstawy stabilizacji rozwoju, wzrost atrakcyjności i konkurencyjności oraz spójności społecznej i przestrzennej. W części regionów można oczekiwać dodatkowych impulsów rozwojowych wskutek pojawienia się sieci miast rewitalizowanych, o wspólnych priorytetach rozwojowych, obejmujących np. rozwój turystyki, specjalizację w formule klastrowej.

Ustawa pozytywnie wpłynie na osiąganie celów rozwoju regionalnego wskazanych nie tylko w KSRR, ale także wskazanych w strategiach rozwoju województw. Województwa cechujące się największym natężeniem degradacji obszarów zurbanizowanych wskazują rewitalizację jako jedno z głównych celów swojego rozwoju.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wejście w życie ustawy nastąpi po upływie 14 dniowego okresu vacatio legis, przewiduje się, że będzie to koniec 2015 r. Oszacowanie liczby gmin, która skorzysta z projektowanych rozwiązań jest trudne, gdyż gminy samodzielnie podejmować będą decyzje czy chcą skorzystać z narzędzi zawartych w ustawie w celu rozwiązywania lokalnych problemów społecznych i infrastrukturalnych. W przypadku podjęcia przez gminy działań rewitalizacyjnych realizowanych na podstawie ustawy zakłada się, że będą one miały charakter wieloletni.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Po wejściu w życie projektowanej ustawy, monitorowaniu podlegać będzie skala stosowania jej przepisów w zakresie dotyczącym:

- liczby uchwalanych gminnych programów rewitalizacji oraz
- powierzchni gmin wskazanych w nich jako obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji
- liczba uchwał ustanawiających miejscowe plany rewitalizacji,
- Specjalne Strefy Rewitalizacji i zakres korzystania z poszczególnych przewidzianych w ustawie rozwiązań.

Dane te powinny być zbierane w ramach badania stanu gospodarki przestrzennej w gminach, np. w ramach badania PP-1 wykonywanego przez GUS.

Do oceny skuteczności prowadzonych działań rewitalizacyjnych można wskazać dane z różnych obszarów oraz odniesienie ich do średniej w regionie (lub innym przyjętym obszarze odniesienia) m.in. w zakresie:

- rynku pracy,
- dochodów ludności,
- kwestii społecznych.

Dla badania efektywności zainwestowanych środków na obszarze rewitalizowanym można wskazać dane m.in. w zakresie:

- rynku pracy,
- aktywności gospodarczej,
- gospodarki społecznej,
- gospodarki mieszkaniowej,
- edukacji i wychowania,
- kultury,
- ochrony zdrowia.

Monitorowanie efektów ustawy będzie stanowić część monitorowania realizacji celów Strategii Rozwoju Kraju, KSRR, KPZK a także strategii rozwoju województw. Monitorowanie działań rewitalizacyjnych, a więc efektów ustawy będzie przedmiotem prac m.in. Zespołu KKPR ds. wymiaru terytorialnego, ładu przestrzennego i krajowej polityki miejskiej; Krajowego Obserwatorium Terytorialnego, Krajowego Forum Terytorialnego, a an poziomie regionalnym – regionalnych forów i obserwatoriów terytorialnych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Wyjaśnienia do formularza oceny skutków regulacji

0. Metryczka

W niniejszej części należy podać podstawowe informacje na temat oceny skutków regulacji:

- Nazwa projektu:

Proszę podać np. wstępny tytuł projektu wpisany do wykazu prac legislacyjnych.

- Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące:

Proszę wskazać organ odpowiedzialny za przygotowanie projektu, jego koordynację oraz wdrożenie (ministerstwo wiodące). W przypadku, gdy projekt jest przedmiotem prac więcej niż jednego ministerstwa, proszę wskazać również podmioty współpracujące.

- Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu:

Proszę wskazać osobę, która w ministerstwie wiodącym nadzoruje prace jednostki odpowiedzialnej za merytoryczne przygotowanie projektu.

- Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu:

Proszę podać kontakt (telefon, adres e-mail) do osoby, która jest odpowiedzialna za opracowanie projektu (np. kierownika komórki organizacyjnej) i będzie w stanie odpowiedzieć na ewentualne pytania związane z przedstawionymi w ocenie informacjami lub wskaże odpowiednią osobę.

- Data sporządzenia:

Proszę podać datę przygotowania OSR.

- Źródło:

Z rozwijanej listy proszę wybrać źródło, na podstawie którego przygotowany jest projekt (punkt exposé, data decyzji, nazwa strategii, nr dyrektywy, sygn. orzeczenia TK, nazwa ustawy, inne).

- Nr w wykazie prac:

Proszę podać numer z właściwego wykazu prac legislacyjnych.

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Proszę opisać istotę problemu (np. zawodność rynku, zapotrzebowanie na dobro publiczne, wysokie koszty transakcyjne, bariery w prowadzeniu działalności gospodarczej itp.) i jego praktyczny wymiar (np. zbyt mała ochrona leasingobiorców, niewystarczający komfort i długi czas podróży koleją, występujące obciążenia administracyjne pobierczego danego przepisu itp.). Istotą problemu nie jest brak określonej regulacji - nowa regulacja może być jednym z instrumentów (sposobem) rozwiązania problemu. Dobrze i zwięźle wypełniona rubryka umożliwi zrozumienie problemu, który ma być rozwiązany oraz skali i przyczyn jego występowania.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać najważniejsze (największe) problemy wymagające rozwiązania.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proszę zwięźle opisać proponowane rozwiązanie problemu opisanego w pkt 1 oraz oczekiwane rezultaty jego (ich) wdrożenia, sformułowane w możliwie konkretny, mierzalny i określony w czasie sposób - w przypadkach w których jest to możliwe powinien być zgodny z zasadą SMART (prosty, mierzalny, osiągalny, istotny, określony w czasie), np. osiągnięcie do 2020 r. wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego co najmniej 90%.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać najważniejsze rekomendacje i cele.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Proszę wskazać - tam gdzie to możliwe - rozwiązania w minimum 3 krajach i źródła informacji. Proszę wskazać kraje, z których rozwiązania przeanalizowano oraz wyniki tych analiz.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę wskazać informacje odnoszące się do zagadnień najważniejszych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Proszę wyszczególnić jakie podmioty (zarówno osoby fizyczne, prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej) są objęte projektem. Proszę oszacować ich liczbę (wraz z podaniem źródła danych) oraz opisać charakter oddziaływania projektu na daną grupę.

Proszę dostosować liczbę wierszy w tabeli, zgodnie z potrzebami projektu. Puste wiersze proszę usunąć.

Przykładowe grupy: obywatele, MŚP, rolnicy, rodzina, inwestorzy, lekarze, emeryci, osoby niepełnosprawne.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Proszę podać informacje o konsultacjach poprzedzających przygotowanie projektu oraz wskazać, jaki jest planowany zakres konsultacji publicznych i opiniowania projektu, w szczególności uwzględniając:

- wskazanie, czy były (i jak długo) prowadzone konsultacje poprzedzające przygotowanie projektu (tzw. pre-konsultacje publiczne), podmioty, z którymi były prowadzone te konsultacje (w tym ekspertów), w jaki sposób komunikowano się z grupami wskazanymi w pkt 6 (metody konsultacji np. warsztaty, kwestionariusz on-line), krótkie podsumowanie wyników konsultacji,
- terminy planowanych konsultacji publicznych, podmioty, z którymi będzie konsultowany projekt, wskazanie przepisu z którego wynika obowiązek zasięgnięcia opinii.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

W przygotowaniu kalkulacji skutków dla sektora finansów publicznych proszę uwzględnić aktualne wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych, o których mowa w art. 50a ustawy o finansach publicznych.

Jeśli to możliwe proszę wskazać skumulowane koszty/oszczędności. Prognozę proszę przeprowadzić w podziale na proponowane kategorie w horyzoncie 10-letnim, w wartościach stałych (np. ceny stałe dla pierwszego roku prognozy). W przypadku gdy analiza wpływu obejmuje dłuższy niż 10-letni horyzont (np. zmiany w systemie emerytalnym), możliwe jest dostosowanie kolumn tabeli do horyzontu projektu.

Jeżeli obliczenia zostały wykonane na podstawie opracowania własnego, proszę je przedstawić w formie załącznika oraz wskazać to opracowanie w pkt 13.

Proszę pamiętać, że projekcja wydatków i przychodów obliczana jest za pomocą NPV (wartości bieżącej netto) względem posługując się wskaźnikami inflacji publikowanymi przez Ministra Finansów.

Proszę wskazać źródła finansowania planowanych wydatków. Proszę wskazać również wszystkie przyjęte do obliczeń założenia i źródła danych.

Skutki proszę skalkulować dla roku wejścia w życie regulacji (0), a następnie w kolejnych latach jej obowiązywania. W kolumnie *Łącznie* proszę wpisać skumulowane skutki za okres 10 lat obowiązywania regulacji.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu na SFP dla najważniejszych zmian.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Proszę oszacować wpływ na konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczości oraz na sytuację rodziny. Skutki należy przypisać do odpowiedniej grupy w tabeli.

W przypadku gdy regulacja będzie oddziaływać na inne niż wymienione w formularzu podmioty proszę odpowiednio uzupełnić formularz.

Proszę wskazać wartość finansową, z uwzględnieniem m.in. kosztów ponoszonych w związku z wejściem w życie aktu (np. koszt aktualizacji systemów informatycznych, zakupu nowych urządzeń), podatków i opłat lokalnych, itp.

W ujęciu niepieniężnym proszę podać wartości najważniejszych wskaźników, które ulegną zmianie (np. skrócenie czasu wydania pozwolenia na budowę o 100 dni, wzrost wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego o 20 punktów procentowych).

W przypadku gdy nie ma możliwości podania żadnych wartości liczbowych (lub wpływ dotyczy także zmian, których nie można skwantyfikować) proszę odpowiednio opisać analizę wpływu w pozycji: „niemierzalne”.

Skutki proszę skalkulować dla roku wejścia w życie regulacji (0), a następnie w 1, 2, 3, 5 i 10 roku jej obowiązywania. W kolumnie *Łącznie* proszę wpisać skumulowane skutki za okres 10 lat obowiązywania regulacji.

W przypadku gdy analiza wpływu obejmuje dłuższy niż 10-letni horyzont (np. zmiany w systemie emerytalnym), możliwe jest dostosowanie kolumn tabeli do horyzontu projektu.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

Proszę dostosować ilość wierszy w tabeli, zgodnie z potrzebami projektu. Puste wiersze proszę usunąć.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Obciążenia regulacyjne należy rozumieć jako wszystkie czynności, które muszą wykonać podmioty (adresaci regulacji) w związku wykonywaniem projektowanych przepisów.

Przykładem takich obciążeń są m.in. obowiązki informacyjne (OI). OI polega na dostarczaniu lub przechowywaniu przez podmioty zobowiązane danych informacji. Identyfikowanie OI dokonywane jest w oparciu o przepisy ustawy. Dany przepis nakłada OI, jeżeli podmiot realizujący obowiązek musi wykonać szereg czynności administracyjnych. Przepis można uznać za OI w przypadku gdy jego wykonanie będzie związane z wykonaniem jednej lub więcej czynności składowych z listy poniżej:

- 1) przyswajanie wiedzy dotyczącej wykonywania konkretnego obowiązku informacyjnego (w tym bieżące śledzenie zmian w przepisach),
- 2) szkolenie pracowników w zakresie wykonywania OI,
- 3) pozyskiwanie odpowiednich informacji z posiadanych danych,
- 4) przetwarzanie posiadanych danych w celu wykonania OI,
- 5) generowanie nowych danych,
- 6) projektowanie materiałów informacyjnych,
- 7) wypełnianie kwestionariuszy,
- 8) odbywanie spotkań,
- 9) kontrola i sprawdzanie poprawności,
- 10) kopiowanie/sporządzanie dokumentacji,
- 11) przekazywanie wymaganej informacji do adresata,
- 12) archiwizacja informacji.

Proszę:

- w przypadku gdy projekt nie dotyczy zmiany obciążeń regulacyjnych, zaznaczyć pole „nie dotyczy”,
- w przypadku zmian w projekcie wpływających na obciążenia regulacyjne odpowiednio zaznaczyć ich zwiększenie lub zmniejszenie,
- wskazać, czy wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE,
- wskazać, czy dane obciążenia są przystosowane do ich ewentualnej elektronizacji (dotyczy sytuacji kiedy wprowadzane obciążenia wpływają na systemy teleinformatyczne podmiotów publicznych lub na podmioty prywatne – przedsiębiorcy, obywatele).

W komentarzu proszę o zwięzłe opisanie zakresu zmian dotyczących obciążeń regulacyjnych.

9. Wpływ na rynek pracy

Proszę opisać, czy i w jaki sposób projektowana regulacja może spowodować zmiany na rynku pracy w odniesieniu do zatrudnienia oraz innych wskaźników (np. czasu poszukiwania pracy, kwalifikacji pracowników).

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

10. Wpływ na pozostałe obszary

Proszę zaznaczyć pola - zakres oddziaływania projektu na obszary niewymienione w pkt 6, 7 i 9. Dla zaznaczonych obszarów proszę dokonać analizy wpływu.

W przypadku analizy wpływu na obszar „informatyzacja” proszę w szczególności rozważyć następujące kwestie:

- Czy projekt spełnia wymagania interoperacyjności (zdolność sieci do efektywnej współpracy w celu zapewnienia wzajemnego dostępu użytkowników do usług świadczonych w tych sieciach)?
- Czy projekt spełnia wymogi neutralności technologicznej, wielojęzyczności, elektronicznej komunikacji, wykorzystania danych z rejestrów publicznych, ochrony danych osobowych?

Jeżeli projekt będzie miał wpływ na inne niż wymienione w pkt 10 obszary proszę zaznaczyć „inne” oraz je wymienić. Proszę również omówić wpływ, jaki będzie miała projektowana regulacja na wymienione obszary.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę dokonać analizy wpływu dla najważniejszych zmian.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proszę opisać kiedy planuje się rozwiązanie problemu zidentyfikowanego w pkt 1 (wejście przepisów w życie nie zawsze rozwiązuje dany problem a jedynie daje podstawę do wdrożenia instrumentów do jego rozwiązania). Proszę przedstawić harmonogram wdrożenia działań wykonania aktu prawnego (np. gdy rozwiązywanym problemem jest zwiększona zachorowalność, to działaniami będą: ew. zatrudnienie dodatkowych pracowników, zakup majątku - urządzeń, przeprowadzenie szczepień, zakup szczepionek itp.)).

Jeżeli akt prawny ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać planowane wykonanie dla najważniejszych zmian.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Proszę opisać, kiedy i w jaki sposób będzie mierzone osiągnięcie efektu opisanego w pkt 2. Po jakim czasie nastąpi przegląd kosztów i korzyści projektowanych oddziaływań. Proszę również wskazać mierniki, które pozwolą określić, czy oczekiwane efekty zostały uzyskane.

W tym punkcie proszę też podać informację dotyczącą przygotowania oceny funkcjonowania ustawy (OSR ex-post), jeżeli w odniesieniu do projektu ustawy przewiduje się przedstawienie wyników ewaluacji w OSR ex-post.

Jeżeli projekt ma charakter przekrojowy i dotyczy wielu zagadnień (np. ustawa deregulująca zawody, ustawa o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej) proszę opisać sposób przeprowadzania ewaluacji i mierniki dla najważniejszych zmian.

Jeśli specyfika danego projektu uniemożliwia zastosowanie mierników lub też niezasadna jest jego ewaluacja (z uwagi na zakres lub charakter projektu) proszę to opisać.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy, itp.)

Proszę wymienić dodatkowe dokumenty, które stanowią załączniki do projektu i formularza. Załączanie dodatkowych dokumentów jest opcjonalne.